

РОЗДІЛ 1

Якось поет написав, що ліси Галлації такі глухі й темні, як Господня скорбота, і хоч я ставлюся до поетів скептично, цей, здається, щось таки знав. А й справді, відтинок моєї батьківщини, який я саме проїздив верхи, був глухим і темним, як у казках.

Осінь уже добігала кінця, а це означало, що багато дерев розгубили листя. Ви можете подумати, що від того ліси зробилися світлішими, однак такі ваші припущення свідчать, що ви, певно, ніколи в Галлації не бували. Уздовж дороги вишикувалися зазубрені шерехи сосен, а поміж ними, ніби покручені артритом пальці, стриміли голі дубові гілки. Небо було кольору свинцевої кулі й нависало низько, зачіпаючись за дерева. А коли додати до цього залишені возом колії посеред дороги, складалося неприємне враження, наче їдеш чийось велетенським горлом.

Усе довкола було вогке. Вода скрапувала з дерев, опале листя утворило слизьку буру кашу, яка вкривала землю,

мов дешева підлива. Свою елегантність зберегли тільки вічнозелені рослини. Якщо це й була казка, то хіба з тих, де пожирають кожного — як застереження, що не варто далеко заходити в ліс, — а не якась сентиментальна, що закінчується весіллям і словами: «А якщо вони ще не померли, то досі там живуть».

Дорога побігла вгору, й дерева праворуч поріділи, а на їхньому місці виросла висока кам'яна скеля. Нічого дивного. Адаже Галлація — перш за все — компактна. Наші скелі дуже високі й здебільшого нависають просто над дорогами, їх зусібіч обступають дерева, і хоч ми маємо достатньо невеликих водоспадів, що химерно розбиваються об порослі мохом валуни, якщо спробуєте відійти, щоб помилуватися котримсь із них здалеку, то, вельми ймовірно, впадете з іншої скелі й зламаєте собі шию.

А ще у нас є ведмеді.

— А знаєш, — кажу я Ангусу, — ми могли б зараз бути в Парижі.

Ангус щось буркає. Під час війни він був моїм ординарцем, а зараз виконує роботу лакея, конюха й голосу здорового глузду. Він дістався мені у спадок від батька разом із підборіддям, кольором волосся і невразливою печінкою.

— Я не змушував вас їхати, — відповідає він.

— Ти шантажував мене.

— Не було такого.

— А почуття провини? Я точно пам'ятаю, що ти використав почуття провини.

Він знову щось буркає. Ангусові вуса можуть самостійно передавати емоції, і тієї миті вони демонстрували свою зневагу до моїх нарікань.

— Принаймні я пам'ятаю, чим ми завдячуємо міс Поттер.

— Повір, я теж не забудь.

Міс Поттер, ця грізна британська мікологиня, так чи інакше врятувала світ від чудовиська, яке зачалося в озері Ашерів. Ми з американським лікарем тоді теж добряче попрацювали, проте без Євгенії ми, мабуть, досі сиділи б у тому будинку й гадали, чого це з наших вух почали проростати дивні білі ниточки. (Відтоді вже минуло багато часу, тому я можу жартувати про ті події, але нечасто.)

— Не міг же я залишити її у вашому мисливському будиночку без перекладача, — додав Ангус. — Вона не говорить галлаційською.

Ніхто не говорить галлаційською, якщо може цього уникнути. Наша мова така ж складна і нещасна, як і все інше в цій країні. Сперечатися з Ангусовою логікою було неможливо. Та й не було причин не користуватися мисливським будиночком. Мені він дістався у спадок багато років тому, і ним точно ніхто інший не користувався. Однак ...

— Скажи правду, Ангусе. Тут ідеться про якусь романтичну відпустку?

Ангусові вуса, якби могли, спопелили б мене на місці.

— Я відчуваю до міс Поттер лише найглибшу повагу, — холодно відповіла решта Ангуса.

— Як і всі ми. Але знаєш, одне не виключає іншого.

Мій найдавніший і найдорожчий друг пробурмотів щось нерозбірливе й пригальмував свого коня, аби мені більше не вдалося докучати йому своїми уколами.

Чесне слово, годі уявити собі менш романтичну місцевість, ніж Галлація восени. Я відвів Гоба від краю дороги, де сплутані лози повисли на голому дереві, ніби вивернуті назовні

нутроші. Дорога видерлася на черговий пагорб, і ми почали спускатися. Я дивився вперед між вухами коня і загалом почувався скривдженим.

Париж, коли ми їхали звідти, був у всій своїй красі. Там чимало гарного навесні, утім, як на мене, тепла осінь нічим не гірша, та й поетів менше трапляється. Горщики з червоними геранями на вікнах горять, наче жарини, а коли дощить, сонячне світло ще гарніше відбивається від скла.

Не минуло й тижня, відколи я, спершись на підвіконня, вдихав аромат свіжоспеченого хліба з пекарні під своєю кватирою і слухав, як двоє кучерів сварилися через платню. Вони називали один одного найхімернішими іменами, а позаяк перекрикувалися французькою, звучало це мов палкі зізнання у коханні. Париж — місто мого серця, на правду.

А зараз я тут, знов у Галлації. У країні, в якій мені випало народитися на світ. Спускаюся дорогою з відчуттям, ніби щось мене повністю поглинає.

Ми почали черговий підйом. Гоб, мій кінь, зітхав так, як уміє зітхати лише незадоволений кінь. Я погладив його шию. Гоб — старий вояка, і я фактично теж, тому мені все це також не подобалося. «Не хвилюйся, хлопче. Наприкінці тебе чекатиме тепла смачна каша». Принаймні я на це сподівався. Кодрін, чоловік, який доглядав мисливський будиночок, мав би вже отримати від мене листа, який сповіщав про наш приїзд. Він нічого не відписав. У мене було сподівання, що справа у самих листах, які ніколи не давалися Кодріну легко, проте ця похмура сіра дорога, ці похмурі сірі дерева і це похмуре сіре небо — не кажучи вже про явну відсутність Парижа — додавали відчутної тривоги.

— Не суптєся, — сказав Анґус.

— Я не суплюся, — не хотілося зізнаватися в безпідставному остраху. — Це все через шум у вухах, — то була правда, більш-менш. Його завжди викликають зміни висоти, а потяг з Парижа до столиці Галлації якраз і був такою зміною. Більшість мандрівки зіпсувало пронизливе завивання у моєму мозку.

Утім, могло бути й гірше. За словами лікаря, який розповів мені, як той дзвін у вухах називається, кількасот років тому люди вважали його причиною вітер, що застрягав у вухах. І лікували вони цю недугу, просвердлюючи в черепі дірку, щоб висмоктати через неї вітер. А зараз просто кажуть: «Вибачте, нічим не можу допомогти», — і виписують лауданум для покращення сну.

Зараз мені б не завадив лауданум. Може, він позбавив би мене вузла, яким усе дужче скручувався мій шлунок.

Нічого не сталося, запевняв я себе. Це просто втома і роздратування. Кодринів лист, мабуть, лежить десь у Парижі, ми просто не дочекалися його. Ти ж знаєш, яка поштова служба за межами столиці.

То була чистісінька правда, від якої мені однаково не кращало. Гоб явно відчував мою тривогу, але був або надто вихований, або надто виснажений мандрівкою, щоб якимось реагувати.

Ми виїхали зі столиці десь п'ять годин тому: я з жахливим головним болем, Анґус — зі звичним незворушним спокоєм, а коні — з глибокою підозрою, яку більшість коней відчувують до поїздок потягом. Анґус забрав коней, домовився, щоб наш багаж доставили окремо, і ми пустилися в дорогу. (Так, найбільше місто Галлації непогане, та мені не здавалося, що є потреба там залишатися. Уявіть, що архітектор захотів

відтворити Будапешт, але на мізерний бюджет і без годящих пласких місцин. І паралельно бився з вовками.)

Безпощадна дорога почалася відразу за містом. Ми їхали від запаху до запаху: дорога то підіймалася до соснового аромату, то опускалася до диму багаття й вогкого смороду, то знову бігла вгору. Запах диму зазвичай вказував на невелике село в галаційському стилі — обмазані глиною будиночки з лози під ветхими дерев'яними дахами. Оскільки наша місцева глина переважно сіра, то й села теж переважно сірі. (Нетривалий період після війни у нас було так мало молодиків, що наше чоловіче населення теж посіріло-посивіло, тому й з'явилася відома трагічна пісня «Срібло, глина і мороз», яку близько десяти років грав чи не кожен музикант, аж вона вже сиділа всім у печінках.)

Коли ми нарешті дісталися стежки до мисливського будиночка, я ледь її не прогавив. Краї позаростали, а вибоїни були такі глибокі, що в них можна загубити вівцю. Я повернув Гобову голову до стежки, а він скептично смикнув вухами. Чи була в мене в цьому певність? Справді?

Відверто кажучи, певності в мене не було. Тривога всередині починала набувати металевого присмаку страху. А це безглуздо. Адже перед нами лишень заросла дорога, а не ворожі солдати, які наступають з-за пагорба. Опануй себе.

— Присягаюся, що платив Кодріну, аби він доглядав це місце, — пробурмотів я, коли Гоб почав продиратися вузькою стежкою. Її краї поглинули побиті морозом бур'яни. — Я двічі на рік надсилаю йому гроші.

— Кодрін старший за мене, — сказав Ангус, хоч ця інформація нічого мені не дала, адже я досі не знаю, скільки Ангусові років. (Припускаю, що близько шістдесяти або трохи за

шістдесят, але те саме припущення в мене було і десять років тому, тож напевне не скажу. Його колись руде волосся посивіло, та це єдине, чим він поступився старості.)

— Тим не менш, він міг би найняти кількох сільських юнаків, щоб вони розчистили ці хащі, — я зупинився на хвилину, намагаючись подумки підрахувати. — Гмм... у нас же тепер є молоді хлопці, правда? Усі ті, хто народився, коли я вступив до армії? Їх же ніхто не призивав до війська?

Ангус знизав плечима, мовби хотів сказати, що життєві перипетії хлопців з тутешніх сіл його не стосуються. Гоб укотре зітхнув.

— Гаразд, — сказав я, підштовхуючи коня вперед. — Ходімо, подивимось, наскільки там усе кепсько.

Могло бути й гірше. Це найкраще, що я міг сказати. Будиночок був старий, але збудований добротно, тож дах не завалився і балки ще трималися. А от двері заклинило, і мені довелося вибивати їх плечем. У ніс, ніби жива істота, вдарив затхлий запах пороху та старих мишачих гнізд, і було дуже холодно.

А ще — темно. Товсті стіни будиночка затінювали вузькі вікна, та й віконниці були стулені. Правду кажучи, навряд чи ті закіптявілі вікна могли пропустити багато світла. Я запалив сірника й обвів ним довкола — це викликало неприємне нагадування про маєток Ашерів і тамтешні неосвітлені коридори.

На мене не вистрибнуло ніяке чудовисько, тож не все так погано.

— Кодріне? — гукнув я. — Кодріне, ти тут? Жодної відповіді.